

Když potkáme neslyšícího...

8. třída
90min

(pomůcky - interaktivní tabule, sluchátka, špunty do uší)

1) Aktivita na zahájení komunikace, jak oslovit neslyšícího

- motivace: Před sebou vidíte lidi, kteří k vám stojí zády, zkuste je nějak oslovit, aby se na vás otočili. Můžete vymyslet různé způsoby
- žáci jsou pobízeni aby se seznámili se všemi studenty
- ve chvíli kdy jsou všichni slyšící otočení, žáci přemýšlí, jak oslovit posledního člověka, který je neslyšící
- ve chvíli, kdy jsou již všichni otočení směrem k žákům se všichni přednášející představí
- následuje vybidnutí žáků k diskuzi, aby shrnuli proč si myslí, že se neslyšící neotočil a jak by jej oslovili
- po návrzích žáků dochází ke druhé části úvodní aktivity a to je seznámení se s pravidly jak komunikovat s neslyšícími
- motivace: Teď vám řekneme a předvedeme jak dobře a jak špatně komunikovat s neslyšícími. Jedna skupinka bude předvádět jak se to dělat nemá a druhá skupinka ukáže, jak by to správně mělo vypadat.
- po přečtení jednotlivých pravidel předvádí jedna skupinka scénku s daným pravidlem provedeným špatně, a poté druhá skupinka předvádí scénku jak to dělat správně

Jak komunikovat s neslyšícím

1. Upoutání pozornosti – poklepání na rameno, horní část paže.
2. Nedotýkat se rukou – proč?; nedotýkat se hlavy, ani jiné části těla, nepřicházet zezadu a nedotýkat se zad (neví, že přicházíme).
3. Dodržování očního kontaktu.
4. Zjistit jak chce komunikovat: možnost využít prstové abecedy, znakového jazyka, psaní na papír, odezírání (viditelná ústa).
5. Není potřeba křičet, přehnaně artikulovat – nemělo by se křičet, protože artikulace je potom zdeformovaná a špatně se odezírá, je potřeba dodržovat přiměřené tempo řeči.
6. Používejte krátké věty, stručná a jasná sdělení, důležitá je trpělivost a ochota to zkoušet
7. Můžeme požádat, aby nám osoba se sluchovým postižením shrnula, co nám rozuměla – ujistit se, že rozuměl (neptat se jen, Rozuměl jsi? Ale **Co** jsi rozuměl?)
8. Pokud je přítomen tlumočník, mluvíme na osobu se sluchovým postižením, ne na tlumočníka

2) Aktivita na procvičení mimiky a sdělení informace nonverbálně

- před zahájením třetí aktivity, kdy děti sdělují konkrétní situace, jsou dětem do cca 5 skupin po čtyřech dětech rozdány papíry velikosti A4 na kterých je napsána určitá emoce.

Konkrétně se jedná o emoce jako: agresivní, vztahovačný, sentimentální, emotivní, naivní, cílevědomý, egoistický, namyšlený. Vzhledem k věku dětí jsou vybrány emoce, které nejsou na první pohled jednoznačné, například jako : smutný. Děti se mohou ve skupinách vzájemně podporovat a radit se, jak emoci nonverbálně ztvárnit. V případě nepochopení emoce, jsem dětem k dispozici pro objasnění, či k pomoci jak emoci ztvárnit. Po přibližně pěti minutách dětí ve skupinách předvádí emoce jiným skupinám, které mají za úkol hádat o jako emoci se jedná.

Předpokládáný čas na aktivitu: cca 10-15 minut

3) Aktivita zaměřená na sdělení informace

- plynulý přechod do druhé aktivity, že když už teď žáci ví, jak oslovit neslyšícího tak by teď mohli nějakou formou sdělit i informaci

- motivace : Může se vám stát, že se ocitnete v situaci, kdy budete muset, člověku který neslyší, sdělit co se děje. Takže si to teď můžete natrénovat.

rozdělte se do 5 skupinek

Dostanete papírek, na které je důležitá informace, dáme vám pár minut na to abyste se domluvili, jakým způsobem informaci sdělíte, k jejímu sdělení můžete použít jen sami sebe, nemáte u sebe žádné pomůcky, potom jednotlivé skupinky sdělí svou informaci a ostatní poprosím aby si na papír napsali, o jaké sdělení šlo. Potom porovnáme informace které se k vám dostali a jakým způsobem jste je interpretovali (rozluštili)

- věty

Dvě tlusté žáby se topí, musíme jim rychle pomoci

Pozor! Z nebe padají želvy, musíme se rychle někam schovat

Tady nemůžeme být, žirafě hoří krk, je to tu nebezpečné

Je tu havárie, srazilo se stádo volů, musíme zavolat záchranku

Houkají sirény, králíci nás bombardují, musíme se schovat.

Všichni musíme odejít z nákupního centra bez nákupu, protože jsme obklíčeni sloní armádou

- Až se děti domluví, mají za úkol předvést svoje sdělení, ostatní skupiny se snaží rozklíčovat o co asi šlo. Pak poprosím aby každá skupina přečetla svou interpretaci a na konci se k tomu vyjádří skupina která informaci sdělovala. Můžeme porovnat, zamyslet se nad tím, proč a v čem došlo ke zkreslení.
- používat, gestikulaci, pantomimu a řeč těla ke sdělení informace, může být obtížné - informace se nemusí dostat k neslyšícímu celá, jaké jiné další prostředky byste mohli použít

- psát na papír výstup z této části (napsat to do telefonu, napsat to na papír ....)

4) Aktivita zaměřená prakticky

1. prstová abeceda

- dvouruční/jednoruční, kdy se používá
- dvouruční si vyzkoušíme prakticky, u toho budeme promítat obrázek na tabuli

2. znakový jazyk

- termín znaková řeč by se neměl používat - není to správně, protože řeč jsou pohyby mluvidel (pusy) při mluvení, ale při znakování se používají ruce → proto znakový jazyk
- taktéž ve škole se mluví o českém jazyku, proto je i znakový jazyk

- naučíme se:
  - ahoj x dobrý den
  - prosím
  - děkuji
  - Jak se jmenuješ? Jmenuji se...
  - Jak se máš? Dobře.
- ukážeme rozhovor ve znakovém jazyce
- pohybujeme se po třídě, děti komunikují mezi sebou, zkoušejí si naučené věty ve znakovém jazyce

- ukážeme slovník www.spreadthesign.com
  - ukážeme si různá slova dle zájmu dětí
  - upozorníme na různé znakové jazyky podle států
- prezentace Zvířata - děti samy vymyslí, jak by mohl vypadat znak pro dané zvíře podle charakteristického rysu
  - "test"
- prostor pro dotazy

5) Kdo je osoba se SP

- žáci už ví, že ne všichni používají ZJ, že je více ZJ, že se dá komunikovat různě

- shrnutí předešlých aktivit a informací
- teď jsme se ukázali, jak probíhá komunikace prostřednictvím ZJ
- často se však využívá také odezírání mluvené řeči

AKTIVITA:

- využití buď ohlušovacích sluchátek, nebo špuntů do uší (případně obojího)
- simulace lehčí a těžší sluchové ztráty (podle zvolené pomůcky)
- **první část aktivity** bude probíhat jako rozhovor v meších skupinkách (cca 4, podle celkového počtu a podle počtu pomůcek - jeden ze skupiny bude říkat slovní spojení napsaná na lístečku a druhý bude odezírat a zapisovat
- po této části si řekneme, co dětem dělalo problémy, jestli jim to připadalo jednoduché, těžké, jestli se jim řeč některého spolužáka odezírала lépe

Věty k odezírání:

ZÍTRA BUDEME PSÁT TEST.

PŮJDEME PO ŠKOLE NĚKAM?

MĚLI JSME NĚJAKÝ ÚKOL?

ODPADÁ POSLEDNÍ HODINA.

BUDEME MÍT PRÁZDNINY.

KDE JE MOJE UČEBNICE?

- **druhá část** bude probíhat jako simulace vyučovací hodiny kdy někdo dětem předvádí učitele a vede výklad na téma odezírání - děti by si měli dělat poznámky (podle toho co zaslechnou a podle odezírání)
- je nutné zahrnout vše, co učitel dělá běžně ve třídě - něco zapsat na tabuli, chodit po třídě, občas se otočit zády apod.
- po této aktivitě si shrneme, co odezírání komplikuje a co naopak usnadňuje, jestli něco odezírání znemožňuje apod.
- v závěru této aktivity následně dětem rozdáme lístečky s přepsaným textem výkladu pro samostatnou kontrolu

Text výkladu:

Odezírání není vůbec jednoduché a nenaučí se ho každý člověk. Pro neslyšící je stejně těžké jako pro nás slyšící a může jim dělat problémy. Ale je pro ně také velmi důležité, protože usnadňuje porozumění řeči. Aby mohl člověk dobře odezírat, musí k tomu mít dobré podmínky. Velmi důležité je pro odezírání osvětlení, protože musí být dobře vidět na ústa. Aby byla ústa dobře vidět, nesmí být osoby od sebe také příliš vzdálené. Velmi důležitá je také správná artikulace, tedy výslovnost. Měli bychom se snažit vyslovovat pečlivě, ale nemluvit až příliš pomalu, nahlas a nepřírozně. Při řeči je také dobré gestikulovat a vše ukazovat, protože to odezírání a pochopení toho, co člověk říká, velmi usnadňuje.

- celková doba této části cca 20 min.

6) Shrnutí + diskuze (co žáky zajímá atd.)

- veškeré aktivity probíhají tak, že nejdříve žáci musí řešení vymyslet sami a my je následně usměrňujeme a informace doplňujeme